

Even uw aandacht...

Deze 'smaakmaker' laat u toe kennis te maken met dit werk.

Dit tekstfragment mag niet gebruikt worden voor opvoering. Het mag niet worden gedownload, afgedrukt of verder verspreid.

Indien deze smaakmaker u bevalt, raden we u aan het volledige toneelstuk te ontlenen en te lezen voor u tot de aankoop van boekjes voor opvoering beslist.

Veel leesplezier!

TAFELTJE DEK JE

Toneelspel voor de jeugd in vijf delen

door

GASTON VAN DER GUCHT

Herwerkte uitgave 1986

Toneelfonds J. JANSSENS * Antwerpen

1987

(N° 1207)

OPVOERINGSRECHT

Het opvoeringsrecht wordt verkregen na aankoop van tenminste ACHT tekstboekjes bij de uitgever en na betaling van de verschuldigde auteursrechten aan: S.A.B.A.M.

Aarlenstraat 75-77
1040 Brussel.

Men mag geen gebruik maken van gekregen of gehuurde boekjes!

© 1987 Toneelfonds J. Janssens

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvuldigd en/of openbaar gemaakt op enigerlei wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

TAFELTJE DEK JE

EZELTJE STREK JE

1880

KNUPPELTJE UIT DE ZAK

Personen:

Anselm, de mulder

Zijn zonen: Jan

Piet

Jelle

Meneer Knibber, de huisbaas

Brom	}	herbergiers
Bram		

Bonk, de boswachter

Indien het toneelstuk met een gemengde bezetting gebracht wordt dan kunnen diverse herenrollen vervangen worden door damesrollen zonder dat het stuk hierdoor geschaad wordt. Een kleine aanpassing door de regisseur is dan noodzakelijk.

"Tafeltje dek je" werd als eerste stuk van het jeugdteater Nele van Wetteren voor het eerst gespeeld op 4 december 1947. De acteurs waren: André Bossaer, Jeroom van der Vurst, Willy, Bob en Gaston van der Gucht. Het stond meer dan 20 jaar op het repertoire van dit teater.

Decor:

Het molenaarshuisje van de arme molenaar Anselm. Sobere meubeltjes, een deur links, een deur rechts en de buitendeur achteraan. Door het venster zien wij de mensen aankomen, meneer Knibber bijvoorbeeld. Er is een tafel, enkele stoelen en een kast, waarin nog een restje brood ligt.

Gemakkelijkheidshalve) houdt men er rekening mede dat het decor van het eerste (en eveneens van het vijfde) deel van dit toneelstuk vlug kan veranderd worden naar het decor van de overige taferelen, namelijk de herberg van Brom en Bram. Een oud cafeetje aan de rand van het bos. Toog, tapkast, cafétafeltjes enz. Zorg voor een gepaste wandversiering.

1880

Eerste Deel

In het huisje van mulder Anselm zijn de drie broers Jan, Piet en Jelle duchtig aan het ruziën.

Jan. -Nee, nee, nee... dat doe ik.

Jelle.-Jij ?

Jan. -Ja, ik, want ik ben de oudste.

Jelle.-Ja... en de domste, daarom ga jij alleszins niet.

Piet. -Dat is juist.

Jan. -Wat is er juist ?

Piet. -Dat jij de domste bent.

Jelle.-Hahahaha, bravo !

Piet. -Maar het andere is ook juist.

Jelle.-Het andere ?

Piet. -Jij bent de jongste, dus ga jij ook niet. Hij niet en Jij niet, dus ga ik.

Jelle.-Jij ? Jij bent daarvoor veel te gierig. Jij geeft nooit wat.

Piet. -Ik ben niet gierig, ik ben spaarzaam. Spaarzaam als de mieren zei ~~ons~~ moeder altijd. Met minst geld kan ik verst komen en terugkeren als een rijk man om ons ~~te~~ eindelijk uit onze armoe te helpen. Ik vertrek ~~er~~ morgen aan de dag en dertig dagen later kom ik terug en dan breng ik alles mee wat ik, met hard werken, in die dertig dagen verdiend heb.

Jan. -Nee, ik vertrek morgen aan de dag. Ik ben de oudste, ik moet voor jullie zorgen. Ik kom ook terug, dertig dagen later en je zal eens zien wat ik met deze sterke armen voor ~~j~~ jullie verdiend heb.

Jelle.-En ik ben de slimste. Ik verdien alles met mijn hoofd. Ik vertrek morgen aan de dag en dertig dagen later kom ik terug als een rijk man.

De broers kibbelen voort. "Ik ga" "Jij gaat niet" "Dat zullen we wel eens zien" enz... Vader Anselm staat plots verbolgen in de kamer.

Anselm.-Wat gebeurt er ?Wat betekent dit gekibbel ?Kunnen jullie nog meer lawaai maken ?Of zijn jullie van plan het huis af te breken ?Een mens kan niet eens een behoorlijk middagslaapje doen.Ik moest jullie allemaal stokslagen geven zoals ik het met mijn ezel doe.

Jan. -Deed vader,deed,want de ezel is dood.

Anselm.-Zwijg,jij onbeschaamderik,men spreekt zijn vader niet tegen.Heb ik daarvoor een kerel van jou gemaakt' Waarom ben je niet aan je werk ?Ga hout hakken.

Jan. -^MVader,ik heb zoveel hout gehakt dat er geen stokje meer te vinden is.Ik kan toch niet naar het bos van meneer Knibber gaan en daar een paar bomen stelen ?

Anselm.-Stelen ?Stelen ?Hoe durf je dat zeggen ? ben jij eenzoon van mulder Anselm die altijd zo eerlijk is geweest als goud ?
(tot Piet) En jij lorejas,waarom ben je niet op de molen ?Je wou toch graag mulder worden,net als je vader ?

Piet. -Ja vader,ik wou graag mulder worden,net als jij.

Anselm.-Waarom ben je dan niet op de molen ?Hier valt toch niets te malen.

Piet. -Op de molen ook niet vader.Je hoort er alleen het gefluit van de vogels en het gezoef van de wind maar werken...malen kan niet meer.De boeren komen niet meer naar onze molen,ze gaan allen naar Graard van de watermolen en wij...wij hebben niets te malen niets.

Anselm. -En jij Jelle,waarom ben je niet bij de schapen ?

Jelle. -Wij hebben geen schapen meer vader.Het laatste schaap is verkocht.Ik moet nu geen schapen meer hoeden.

Anselm. -Dan weet ik het niet meer.

Jelle. -Ik ook niet,vader.

Jan. -Ik ook niet.

Piet. -Ik ook niet.

Er volgt een lange stilte.

Er vallen vier slagen van de klok.

Jan. -Vier uur.Ik voel het.Ik heb honger.

Piet. -Ik ook.De laatste tijd heb ik altijd honger.

Jelle.-Ik ook.

Jan. -Ik zou eens willen eten dat mijn buik rond stond als een ton.

Piet. -De kat van de sloger heeft het beter dan wij.

Anselm.-Jelle.

Jelle. -Ja vader.

Anselm.-In de kast ligt nog een brood,neem het en deel het met je broers.

Jan. -Heb je werkelijk brood vader ?

Piet. -Jochei,vader heeft brood.

Jelle. -(Neemt het brood)Vader heeft brood.Hier is het.Jochei, laten wij dansen ! (Ze dansen)Kom hier,lief smakelijk, appetijtelijk broodje,dat ik je in vier delen verdeel, dit is voor Jan,dit voor Piet,dit voor vader,en dit... voor mij.

Anselm.-Neen,dank je Jelle,ik heb geen honger.

Jelle. -Dat lieg je vader,honger heb je wel.Hier jouw part of we willen ook niets.

Anselm.-Goed,leg het dan maar in de kast terug.Ik eet het vanavond wel op,nu heb ik geen trek.

Jan. -Teveel zorgen vader ?

Anselm.-Zo zou je het wel kunnen noemen ,jongen.

Piet. -Stil even...ik hoor een paard.

Jelle. -Jochei een paard !Er komt iemand naar de molen...

Jan. -Om graan te malen.

Piet. -Wij krijgen vast een paar schuppen meel en dan...dan kunnen wij weer brood bakken.

Jelle. -Krentenbrood !

Jan. -Dansen jongens,dansen...wij eten krentenbrood.

(Anselm verlaat even het toneel,terwijl de broers plezierig aan het dansen zijn.Dan komt hij triestig terug.)

Anselm.-Houd op,het is geen boer.

Piet. -Geen boer ?

Jan. -Ik heb toch een paard gehoord,zeer duidelijk gehoord.

Anselm.-Het is geen boer,zeg ik.

Jelle. -Wie is het dan wel vader ?

Anselm.-Het is meneer Knibber,de huisbaas,die om het huurgeld van drie maand komt.

Piet. -Zijn wij dan weeral de eerste van de maand ?

Jan. -Heb je nog geld,vader ?

Anselm.-Geen rooie duit meer.

Jelle. -Wat gaat er dan met ons gebeuren ?

Anselm.-Ik denk dat meneer Knibber ons de deurwaarder en de politie zal sturen.De molen en het molenaarshuisje zijn van hem.Al onze vertrouwde meubels zal hij laten verkopen op de markt om onze achterstallige huur te betalen en wij...wij vliegen natuurlijk als schooiers de straat op,als wij niet in de gevangenis terecht komen .

Jelle. -Zou die vrek dat durven vader ?

Anselm.-Zeker,jongen,dat durft hij.Die kerel is tot alles in staat.

Jan. -Jamaar,zo ver zijn wij nog niet.Ik heb nog mijn stevige handen en voeten.

Piet. -En demijne ?Mijn vuisten zijn als mokers.

Anselm.-Stil maar,wij kunnen niet tegen de overmacht.

(Meneer Kibber op.Een grimmige zenuwachtige oude heer, met hoge hoed en wandelstok.)

Knibber.Goeiemiddag allen samen.Goeiemiddag mulder,je weet natuurlijk...

Anselm.-Ja,ik weet natuurlijk,meneer Knibber,dat het goed weer is.Maar ga alsjeblief zitten.Jongens geef meneer Knibber eens een stoel.

(De drie broers stormen om een stoel,komen alledrie gelijk bij meneer Knibber aan,zodat er drie stoelen achter hem staan,wat ze teveel vinden en ze keren alledrie met hun stoel terug.Meneer Knibber die denkt dat er één stoel achter hem staat,gaat zitten en valt op de grond.)

Knibber.- (Zwaait met zijn wandelstok) Schurken...boeven...willen jullie mijn dood ?

Anselm. -Jelle, geef meneer Knibber nu eindelijk een stoel....Het was een misverstand, meneer Knibber, mijn jongens zijn TE gedienschtig.

Knibber. -Schurken zijn het, schurken !

Anselm. -Het spijt ons, meneer Knibber, het spijt ons echt.

Knibber. -Nu, dat zal ik dan maar geloven.

Anselm. -Dank je. Maak het je gemakkelijk in mijn huis.

Knibber. -Lang zal ik anders niet vertoeven, mulder...ik...

Anselm. -Maar je wil ons toch niet alweer verlaten, goeie oude vriend Knibber, voor één keer in de maand dat je ons bezoeken komt....

Knibber. -Ik geloof niet dat mijn bezoeken jou zeer aangenaam zijn, mulder Anselm.

Anselm. -O, dat dacht je, dat dacht je meneer Knibber, maar dat dacht je verkeerd. Zelfs mijn drie zonen, die anders naarstig aan het werken zijn, zelfs mijn drie zonen, zijn vandaag thuis gebleven om jou te begroeten. Jongens, geef meneer Knibber eens de hand want jullie weten dat meneer Knibber de beste vriend is van jullie vader.

Piet, Jan en Jelle. -Natuurlijk, meneer Knibber, natuurlijk.

(Jan en Piet geven Knibber een hand, maar Jelle vindt geen hand meer en grijpt dan maar de voet van Knibber. Zij schudden de oude vrek werkelijk door elkaar.)

Knibber. -Hééé, houd op, laat me los, jullie rukken mij helemaal door elkaar...jullie rukken mij de ledematen uit ! Schurken.

Anselm. -Sorry, meneer Knibber, ze zijn nogal geweldig.

Knibber. -Jaja, 't is al goed....Mulder Anselm, je weet....

Anselm. -Natuurlijk weten wij dat het goed weer is, meneer Knibber. Het is een heerlijk najaar. Sint-Maartenszomer zeggen wij maar. Zo moest het weertje nog een paar maanden aanhouden want wij zitten met zoveel werk en bij slecht weer schieten wij niet op. Dan wachten de boeren liever.

Knibber. -Ik geloof anders niet dat jullie het zo druk hebben. Ik zie nooit een kar deze weg oprijden.

Anselm. -Jamaar, meneer Knibber, daarvoor is deze weg ook veel te slecht. Jij die gemeenteraadslid bent zou er beter aan doen te zorgen dat hier een behoorlijke weg komt.

Knibber.-Daar kom ik niet voor,mulder Anselm.

Anselm. -Dat weten wij maaar....

Knibber.-Je moet mij niet telkens in de rede vallen vent,dat kan ik niet uitstaan,daar ben ik veel te nerveus voor. Mulder Anselm,ik kom om mijn geld.

Anselm. -Geld ?

Knibber.-Ja,geld.De huishuur van drie maand.MIJN GELD !En liefst direct.

Anselm. -Kijk,kijk,kijk,is het dan weeral de eerste van de maand.Daar heb ik nu echt geen acht op geslagen.Jelle, kijk eens op de kalender of meneer Knibber zich niet vergist.

Jelle. -Neen vader,meneer Knibber vergist zich niet.Het is inderdaad de eerste van de maand.

Knibber.-Natuurlijk vergis ik mij niet.Ik vergis mij nooit.

Anselm. -Kijk,kijk,kijk,meneer Knibber,dat was ik nu glad vergeten,je begrijpt....

Knibber.-Ja,ik begrijp dat je alweer niet betalen kunt.

Anselm. -Wat zeg je ?Niet betalen kunnen ? Ik heb mijn geld op de bank,meneer Knibber,ik ben bang voor dieven.

Knibber.-Poog niet te liegen,kerel.Je hebt geen geld op de bank.Verleden maand heb je mij wat wijsgemaakt,en de maand daarvoren ook en de maand daarvoor heb je mij een of andere onzin op de mouw gespeld.Leugens waren het allemaal.Leugens,grote leugens.En nu weer... ik ben naar de bank geweest.Je hebt daar niets, niemendal,geen rooie duit.

Anselm. -Maar meneer Knibber....

Knibber.-Zwijg !

Zonen. -Meneer Knibber...

Knibber.-Zwijg allemaal.Mijn geduld is ten einde.Vandaag nog ga ik naar de deurwaarder en de politie.Ik laat je in de gevangenis gooien en al je meubels laat ik publiek op de markt verkopen.Ik wil en zal mijn geld hebben.

Anselm. -Maar dat zal je krijgen,meneer Knibber.Heb toch een beetje medelijden met ons.Wij hebben zoveel tegenslag gehad.Een beetje medelijden alsjeblief.

Knibber.-Medelijden ?Geen kwestie van.Naar de gevangenis ga je en daarmee uit !(wendt zich tot de drie zonen) En jullie,grote lummels,jullie gaan mee de gevangenis in.

Jan. -Wat ?Lummel ?

Knibber.-Ja,lummel.

Piet. -Zeg eens,oude viezerik....

Jelle. -Wacht eens even.Kijk nu eens naar mij,meneer Knibber. Nu sta ik hier voor deze deur,Jan staat voor de andere deur en Piet voor de keukendeur.Nu kom jij hier nooit meer levend buiten.Wij gaan je vermoorden !

(De drie kerels rollen de mouwen op)

Knibber.-Wat ?Wat zeg je nu ?Hoor ik het verkeerd ?

Jelle. -Neen,je hoort niets verkeerd.Wij gaan je vermoorden. Je moet dood.

Jan. -Ja,en je geld en je schatten mag je meedragen naar de hel.

Piet. -En niemand zal weten dat wij dat gedaan hebben,wij,de braafste mensen van de streek.En jij kan het niet meer vertellen.

Knibber.-Maar de kraaien zullen het uitbrengen !

Jan. -Wat kunnen ons de kraaien schelen ?

Jelle. -Wij tellen tot drie,meneer Knibber,tot drie.En de kinderen in de zaal mogen meetellen.Op drie ga je eraan. Eééééén....

Knibber.-Genade,mulder Anselm,genade....(valt op de knieën voor de mulder)

Piet. - -Geen genade.Je had met ons ook geen genade.Je moet eraan.

Jelle. -Tweeeeeeee....

Knibber.-O mulder Anselm,die jongens van jou zijn gek geworden !

Jelle. -Drrrrrrr.....

Knibber.-Mulder Anselm,je mag mij alles vragen wat je maar wil.

Jelle. -Goed,dat hebben wij gehoord.Meneer Knibber,één ding kan jou nog redden.

Knibber.-Wat is het ?Wat is het ?

Jelle. -Neem pen en papier Jan.

Jan. -Hierzo.

Jelle. -Zit aan de tafel,meneer Knibber.

Knibber.Wat moet ik doen ?Wat wil je ?

Jelle. -Zitten en schrijven.
 Knibber. -Maar wat moet ik schrijven ?
 Jelle. -Ik, ondergetekende.....
 Knibber. -Jij, ondergetekende.....
 Jelle. -Nee ik, ondergetekende.
 Knibber. -Ik ondergetekende.....
 Jelle. -Knibber Johannes Josefus.....
 Knibber. -Knibber Johannes Josefus Kamillus.....
 Jelle. -Geef hierbij nog een maand uitstel aan mulder Anselm van de molen op de berg om zijn huishuur te betalen...
 Knibber. -Te betalen.....
 Jelle. -Teken nu...handtekening en datum !
 Knibber. -Tekenen ?
 Jelle. -Ja.
 Knibber. -Dit gemeen stukje papier ?
 Jelle. -Ja.
 Knibber. -Dit is aftruggelarij, dit teken ik niet, nooit.
 Jelle. -Nooit ?
 Knibber. -Nooit.
 Jelle. -Dan tellen wij opnieuw. Kinderen in de zaal, zijn jullie klaar ? Wij tellen tot drie en dan...dan...
 Piet. -Dan gaat hij eraan !
 Jan. -Ja, eraan.
 Jelle. -Eéééé.....
 Knibber. -Mulder Anselm, wat moet ik doen ?
 Jan. -Tekenen !
 Jelle. -Twééééé.....
 Knibber. -Maar dit is aftruggelarij...ik...ik...
 Jelle. -Drrrrrrrr.....
 Knibber. -Jajaja, het is goed. Ik zal tekenen. Ik moet wel...Daar...
 Jelle. -Jochei ! Gewonnen !
 Knibber. -Ja, gewonnen.....eerste gewin, kattedespinn.....
 Jan. -Buiten !
 Knibber. -Buiten, buiten, maar dit is mijn huis.
 Jan. -Buiten, zeg ik je.

Knibber.-Goed, ik ga buiten, maar... ik kom terug, toekomende maand
kom ik terug met de politie. Schurken, boven, bah....

(Kwaad af.-stilte) Piet.-Adieu, Knibbertje !

Anselm. -Ja, wat du ?

Jan. -Ja, wat nu ?

Piet. -Wat nu ?

(stilte)

Jelle. -Ik heb een plan vader.

Jan. -Ik ook.

Piet. -Ik ook.

Anselm. -Een plan ? Jullie hebben alledrie een plan ?

Jelle. -Ja vader. Ik trek de wereld in. Ik zoek werk. En als ik
een maand gewerkt heb, dan kom ik niet met lege han-
den naar huis. Dan zullen wij geld hebben om meneer
Knibber te betalen, dat beloof ik je.

Jan. -Maar jij bent de jongste. Jij kunt beter bij vader
thuis blijven. Laat mij gaan, ik ben de oudste...

Jelle. -En de domste...

Jan. -Ik kom ook terug over dertig dagen. En je weet dat
ik sterke armen heb, ik gaar wat bij elkaar.

Piet. -Jij bent de oudste, dat zeg je toch zo graag....

Jan. -Dat is ook zo...

Piet. -Blijf jij dan bij vader op de molen. Ik ga wel dertig
dagen op zoek naar het geluk.

Jelle. -Neen ik ga !

Jan. -Ik ga !

Piet. -Ik ga !

Anselm.-Houd op met die ruzie ! Luister naar mij. Ga alledrie
maar de éénendertigste van de maand moeten jullie
weer thuis zijn. Wees werkzaam en eerlijk en breng
mee wat jullie verdiend hebben. Ik trek mijn plan
wel. Vooruit geen tijd verliezen.

(De 3 broers stormen het toneel af. Jan is het eerst
terug. Hij draagt een bundeltje klederen aan een stok
over de schouder.)

Jan. -Ik ben al klaar vader, geef mij uw zegen.

Anselm.-Het gaat je goed,mijn jongen.Ik reken op jou.

Jan. -Wees gerust vader,over dertig dagen ben ik hier weerom
en dan....dan breng ik je wat mee.

Anselm.-God zegene u,Jan.

Jan. -Dag vader.(Al fluitend of zingend vertrekt Jan.)

Piet. -Ziezo vader,ik ben ook klaar.

Anselm.-Het ga je ook goed Piet.

Piet. -Dank je vader,tot ziens,de éénendertigste.

(Piet eveneens al fluitend of zingend af.)

Jelle. -Ziezo,en nu vooruit.

Anselm.-Je bent nog jong,Jelle,wees voorzichtig.

Jelle. -Met de hoed in de hand,kom je door heel het land,vader.

Anselm.-God beware u jongen.

Jelle. -Tot de éénendertigste !

Doek.

1880

Tweede Deel

Decor: Het kroegje van BROM en BRAM. toog, tafeltjes, stoelen, buffet. Alles weinig zindelijk. Deur links, deur rechts en buitendeur achteraan. Er is een gastenkamertje. De deur links leidt naar dit kamertje. Eventueel mag er ook een opkamertje zijn, met een kleine trap naar boven.

Bij het halen van het doek zit BROM geld te tellen. Bram zit aan een andere tafel.

Brom.-17350...17400...18110...19000....

Bram.-Wat ?

Brom.-Wat ? Ik moet "wat" vragen. Je hebt weeral geld gejat.

Bram.-Heb ik van mijn leven ! Geld gejat ? Hoe durf je ?

Brom.-Poog niet te liegen kerel. Velede week was er al meer dan 19000 en wij zijn al de achtentwintigste van de maand en ik merk geen vooruitgang. Wat zeg ik, vooruitgang ? Achteruitgang dat zie ik.

Bram.-Het leven is duur Brommetje.

Brom.-Het leven, het leven... het bier ja en de tabak. En je drinkt en rookt maar altijd verder. Zo zullen wij nooit aan een huis in de stad geraken en zo moeten wij hier gans ons leven wonen aan de rand van het bos. Ik ben het hier beu.

Bram.-Maar ons vader en ons moeder hebben hier toch ook heel hun leven gewoond ?

Brom.-Ik ben het hier beu, zeg ik je, hoor je mij ? We verhuizen zodra wij geld genoeg hebben om in de stad wat anders te beginnen. Heb je dat goed verstaan ?

Bram.-Ja... jajaja... maar...

Brom.-Een maren. Ik ben de oudste. Ik moet op jou passen, dat heb ik ons moeder beloofd voor ze stierf.

Bram.-Ons moeder heeft toch niet gezegd dat wij naar de stad moesten gaan wonen ?

Brom.-Wat voor een leven hebben wij hier ? Hoelang werken wij nu reeds, dag na dag en wij hebben amper 19.000 frank. In de stad hadden wij minstens één miljoen gewonnen.